

Uchwała nr 73
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 29 maja 2024 r.

w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I.13.4 „Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności”, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje kryteria wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I.13.4 „Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności”, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, określone w załączniku do uchwały.

§ 2.

1. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 przyjmuje do wiadomości, że kryteria wyboru operacji, o których mowa w § 1, stanowią część projektów wytycznych Instytucji Zarządzającej, która zostanie poddana opiniowaniu.
2. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do dokonania zmian kryteriów wyboru operacji dla interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, o których mowa w § 1, wynikających z przebiegu opiniowania wytycznych Instytucji Zarządzającej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Adam Nowak

Zastępca Przewodniczącego
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny
dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 73 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Kryteria wyboru operacji dla interwencji I.13.4. Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 poprzez przyjęcie uchwały Nr 55 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z 22 listopada 2023 r.

Zmiana kryteriów wyboru polega na zmianie punktacji w kryterium 2 Liczebność producentów w składzie członkowskim wnioskodawcy poprzez zwiększenie liczby punktów z 1 do 2 dla wnioskodawców złożonych z 5 członków.

Na podstawie art. 79 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji.

Mając na względzie aspekty określone w ww. przepisie, w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w opisie interwencji „Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności” przewidziano w szczególności następujące kryteria wyboru:

- podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest zorganizowany ze względu na produkt wytwarzany w ramach unijnych systemów jakości żywności, tj. w systemie rolnictwa ekologicznego, lub systemie chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności;
- liczebność producentów produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności w składzie wnioskodawcy;
- skład wnioskodawcy obejmuje rolników, którzy są jednocześnie przetwórcami produktów wytwarzanych w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości żywności;
- skład wnioskodawcy obejmuje przetwórców wytwarzających produkty w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości żywności w oparciu o własny surowiec.

Pomoc przysługuje wnioskodawcom, według kolejności ustalonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przy zastosowaniu kryteriów wyboru, zadeklarowanych na formularzu wniosku o przyznanie pomocy przez wnioskodawcę.

Kryteria wyboru operacji dla interwencji „Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności”:

Kryterium 1. Wytwarzanie produktów w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości żywności

Jeżeli wnioskodawca jest zorganizowany ze względu na produkt wytwarzany w ramach:

- a) systemu rolnictwa ekologicznego w rozumieniu rozporządzenia 2018/848, lub systemu Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych oraz Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności w rozumieniu rozporządzenia 1151/2012
– przyznaje się **5 punktów**;
- b) krajowych systemów jakości żywności uznanych na mocy decyzji MRiRW
– przyznaje się **3 punkty**.

Kryterium 2. Liczebność producentów w składzie członkowskim wnioskodawcy

Jeżeli liczba członków znajdujących się w składzie wnioskodawcy, będących producentami produktów rolnych lub środków spożywczych wytwarzanych w ramach danego systemu jakości żywności wynosi:

- a) 5 członków – przyznaje się **2 punkty**,
- b) od 6 do 10 członków – przyznaje się **3 punkty**,
- c) od 11 członków i powyżej – przyznaje się **5 punktów**.

Kryterium 3. Skład wnioskodawcy obejmuje rolników, którzy są przetwórcami

Jeżeli w składzie wnioskodawcy znajdują się rolnicy, w rozumieniu art. 3 pkt. 1 rozporządzenia 2021/2115, którzy jednocześnie:

- a) przetwarzają w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. m rozporządzenia 852/2004, produkty wytwarzane w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości żywności, przyznaje się **5 punktów**, lub
- b) są podmiotami przygotowującymi w rozumieniu art. 3 pkt 44 rozporządzenia 2018/848 produkty wytwarzane w ramach systemu rolnictwa ekologicznego w rozumieniu rozporządzenia 2018/848
– przyznaje się **3 punkty**.

Kryterium 4. Skład wnioskodawcy obejmuje przetwórców wytwarzających produkt w oparciu o własny surowiec

Jeżeli w składzie wnioskodawcy znajdują się przetwórcy, którzy wytwarzają produkt objęty danym systemem jakości żywności w oparciu o surowiec wyprodukowany we własnym gospodarstwie (w przypadku rolników), lub w gospodarstwie jednego z członków wnioskodawcy będącego rolnikiem – przyznaje się **5 punktów**.

MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW

W pierwszej kolejności pomoc przysługuje wnioskodawcom, którzy uzyskali największą liczbę

punktów, przy czym pomoc jest przyznawana, jeżeli wnioskodawca uzyskał co najmniej 5 punktów.

KRYTERIA ROZSTRZYGAJĄCE

W przypadku wnioskodawców, którzy uzyskali taką samą liczbę punktów, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje większa liczba członków wnioskodawcy, będących producentami produktów rolnych lub środków spożywczych wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności.

W przypadku wnioskodawców, którzy uzyskali taką samą liczbę punktów i posiadają taką samą liczbę członków będących producentami produktów rolnych i środków spożywczych wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje data złożenia kompletnego wniosku, począwszy od najwcześniejszej.

UZASADNIENIE

Kryterium 1. Wytwarzanie produktów w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości żywności

Wskazane w tym punkcie kryterium przyznaje preferencje w dostępie do wsparcia tym wnioskodawcom, którzy są zorganizowani ze względu na produkt wytwarzany w ramach: systemu rolnictwa ekologicznego w rozumieniu rozporządzenia 2018/848, lub systemu Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych oraz Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności w rozumieniu rozporządzenia 1151/2012

Wprowadzenie preferencji dla wnioskodawców, którzy wytwarzają produkty w ramach systemu rolnictwa ekologicznego sprzyjać będzie realizacji założeń Europejskiego Zielonego Ładu, w tym Strategii od Pola do Stołu oraz Strategii na rzecz Bioróżnorodności, w której jednym z celów jest „osiągnięcie co najmniej 25% gruntów rolnych UE w systemie rolnictwa ekologicznego oraz znaczny wzrost akwakultury ekologicznej” do 2030.

Zgodnie z „Ramowym Planem Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021 –2030”, który stanowi krajową strategię rozwoju produkcji ekologicznej, planowane jest m.in. przeznaczenie do 2030 r. co najmniej 7% powierzchni użytków rolnych w Polsce na rolnictwo ekologiczne. Cel ten oznacza podwojenie do 2030 r. powierzchni użytków rolnych objętych systemem produkcji ekologicznej w stosunku do roku 2019 oraz dążenie do osiągnięcia ponad miliona hektarów tej powierzchni. Ramy czasowe dotyczące realizacji „Ramowego Planu Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021–2030” zostały dostosowane do założeń strategii „Od pola do stołu” oraz strategii na rzecz Bioróżnorodności, trwających do 2030 roku. Celem priorytetowym Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak również jednym z kluczowych obszarów wybranych interwencji PS WPR, jest rozwój produkcji ekologicznej w Polsce.

Zaproponowano jednocześnie, aby preferencje w dostępie do wsparcia zostały również przyznane w odniesieniu do wnioskodawców wytwarzających produkty w ramach innego unijnego systemu jakości żywności, jakim jest systemem chronionych nazw pochodzenia (ChNP), chronionych oznaczeń geograficznych (ChOG) oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności (GTS). Jak wynika z analizy SWOT do celu 9 „Poprawa reagowania rolnictwa Unii na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym w zakresie żywności wysokiej jakości, bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i produkowanej w zrównoważony sposób,

w zakresie zmniejszenia marnowania żywności, zwiększenia dobrostanu zwierząt i zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe”, od 2004 r., kiedy Polska przystąpiła do UE obserwuje się stały rozwój systemów jakości żywności oraz coraz lepiej ugruntowaną ich pozycję rynkową. Szczególnie duże przyrosty podmiotów i produktów uczestniczących w systemach oznaczeń geograficznych odnotowano w Polsce na przestrzeni ostatnich 3 lat. Obecnie zarejestrowanych jest 46 produktów w ramach systemu ChNP, ChOG i GTS, a liczba producentów wytwarzających te produkty systematycznie wzrasta.

Przewiduje się, iż przyznanie preferencji dla wnioskodawców wytwarzających produkty objęte systemem ChNP, ChOG oraz GTS, będzie miało pozytywny wpływ na rozwój produkcji prowadzonej w tych systemach jakości żywności.

Kryterium 2. Liczebność producentów w składzie członkowskim

W ramach kryterium zaproponowane zostało preferowanie wnioskodawców, w skład których wchodzi większa liczba członków będących producentami produktów rolnych lub środków spożywczych wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności, tak aby w pierwszej kolejności umożliwić skorzystanie ze wsparcia tym wnioskodawcom. Im większa liczba producentów ww. produktów, tym większa liczba punktów.

W trakcie opiniowania projektu wytycznych dla interwencji 13.4. Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej "POLSUS" zgłosił uwagę dotyczącą punktacji za kryteria wyboru. Liczba punktów, którą mogliby uzyskać wnioskodawcy złożeni z 5 członków, będących rolnikami i wytwarzających produkty w krajowym systemie jakości żywności wyniosłaby 4. W związku z tym, że minimalna liczba punktów uprawniająca do przyznania pomocy wynosi 5, wnioskodawcy, którzy spełniają kryteria dostępu, ale z uwagi na przyjętą punktację w kryteriach wyboru nie są w stanie otrzymać minimalnej liczby punktów, byłiby wykluczeni z możliwości otrzymania pomocy. W związku z tym proponuje się zwiększenie liczby punktów z 1 do 2, dla wnioskodawców złożonych z 5 członków, tak aby zapewnić równe traktowanie wnioskodawców spełniających kryteria dostępu.

Kryterium 3. Skład wnioskodawcy obejmujący rolników, którzy są przetwórcami

Jak wynika z analizy SWOT do celu 3 ze względu na małą skalę produkcji oraz niską skłonność rolników do łączenia się zorganizowane formy współpracy, istnieje bariera w podejmowaniu współpracy przez rolników w ramach większych podmiotów oraz wchodzenia w dalsze etapy łańcucha dostaw.

Małe rodzinne gospodarstwa rolne często wykazują znikome zainteresowanie do kooperacji w ramach większych i zarejestrowanych podmiotów gospodarczych takich jak: grupy producentów, organizacje producentów i spółdzielnie. Gospodarstwa rolne rzadko są zintegrowane z przemysłem przetwórczym. W konsekwencji pozycja rolnictwa w łańcuchu marketingowym jest słaba. Konieczne jest zatem promowanie współpracy między rolnikami (w tym wspólnych przedsięwzięć) oraz takiej struktury podmiotowej poszczególnych branż, która będzie sprzyjać konkurencyjnym zachowaniom względem pozostałych uczestników rynku.

Przeprowadzone analizy pokazują, że obecna skala małego przetwórstwa, opartego na zasobach gospodarstwa rolnego, szczególnie w sektorze produkcji żywności wysokiej jakości,

jest niewielka. Taka organizacja rynku rolno-spożywczego utrudnia rozwój rynków lokalnych oraz bezpośrednio dotarcie przez rolnika do konsumenta.

W związku z czym proponuje się przyznanie preferencji dla wnioskodawców, w skład których wchodzi rolnicy, którzy są przetwórcami.

Kryterium 4. Skład wnioskodawcy obejmuje przetwórców wytwarzających produkt w oparciu o własny surowiec

Zgodnie z zapisami analizy SWOT dla Celu 3, dotyczącego poprawy pozycji rolników w łańcuchu wartości istnieje potrzeba działań na rzecz wzmocnienia pionowej integracji (powiązań umownych i kapitałowych) małych i średnich gospodarstw rolnych z przetwórstwem.

Konieczne jest zatem promowanie współpracy między rolnikami (w tym wspólnych przedsięwzięć) oraz takiej struktury podmiotowej poszczególnych branż, która będzie sprzyjać konkurencyjnym zachowaniom względem pozostałych uczestników rynku i rozwojowi lokalnych łańcuchów dostaw.

W związku z tym, proponuje się przyznawanie preferencji w ramach interwencji I.13.4, tym wnioskodawcom, w składzie których znajdują się przetwórcy, którzy wytwarzają produkt objęty danym systemem jakości żywności w oparciu o surowiec wyprodukowany we własnym gospodarstwie, lub w gospodarstwie jednego z członków wnioskodawcy będącego rolnikiem.

Powyzsza propozycja wynika również z potrzeby wzmocnienia współpracy rolników i przetwórców znajdujących się w składzie wnioskodawców, która jest celem interwencji I.13.4.